

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

географічний

(назва інституту / факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету

Мирослав ЗАЯЧУК

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Науково-дослідна робота

з основами академічної доброчесності

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма ОП «Географія»

(назва програми)

Спеціальності Е4 Науки про Землю, С6 Географія та регіональні студії

(вказати: код, назва)

Галузі знань Е Природничі науки, математика та статистика,

С Соціальні науки, журналістика та інформація

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

географічний

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Науково-дослідна робота з географії з основами академічної доброчесності складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія»

Розробники: Поп'юк Я. А., асист., к. геогр.н.
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:
Поп'юк Я. А., асист., к. геогр.н.
(П.І.Б., посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом Дарія ХОЛЯВЧУК

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

Протокол № 1 від "26" серпня 2025 року

Завідувач кафедри Богдан РІДУШ
(підпис)

Схвалено методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від "28" серпня 2025 року

Голова методичної ради географічного факультету Наталя АНДРУСЯК
(підпис)

Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів освіти систему знань, умінь і навичок з організації, планування та проведення науково-дослідної роботи в галузі географії; розвинути здатність до пошуку, критичного аналізу та інтерпретації наукової інформації; навчити застосовувати сучасні методи дослідження географічних процесів і явищ, а також презентувати результати дослідницької діяльності у відповідності до академічних стандартів і вимог.

Пререквізити: глобальні зміни довкілля і сталий розвиток

Результати навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 9. Здатність працювати автономно;

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проєктів;

ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер географічної оболонки.

ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.

ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проєктах.

ФК 12. Здатність читати і створювати географічні карти з використанням ГІС, використовувати їх у навчальній і практичній діяльності, наукових дослідженнях.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОП «ГЕОГРАФІЯ»:

ПРН 4. Аналізувати географічний потенціал території.

ПРН 6. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.

ПРН 11. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, чесності, професійного кодексу поведінки.

ПРН 12. Працювати в колективах виконавців, у міждисциплінарних проєктах зокрема, та проводити дослідження на відповідному рівні.

ПРН 13. Використовувати усно і письмово грамотну професійну державну та іноземну мови у професійній діяльності.

ПРН 14. Планувати, виконувати та інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ПРН 15. Читати і створювати географічні карти з використанням ГІС, використовувати їх у навчальній і практичній діяльності, наукових дослідженнях.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни Науково-дослідна робота з основами академічної доброчесності												
Форма навчання	Рік півроку	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	1	2	3	90	16	30				44		залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		лекц	практ	лаб	інд	с.р.		лекц	практ	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Поняття про науково-дослідну діяльність.												
Тема 1. Вступ. Сутність, предмет та функції наукових досліджень	11	2	4			5							

Тема 2 . Організація науково-дослідної роботи	11	2	4			5						
Тема 3. Методологія та методи наукових досліджень	11	2	4			5						
Тема 4. Інформаційна база наукових досліджень	13	2	4			7						
Разом за ЗМ1	46	8	16			22						
Змістовий модуль 2. Науково-дослідна діяльність з географії												
Тема 5. Науково-дослідна робота з географії: написання, оформлення, захист	11	2	4			5						
Тема 6. Основні форми реалізації науково-дослідної роботи	11	2	2			7						
Тема 7. Оформлення та форми впровадження наукового дослідження	11	2	4			5						
Тема 8. Наукова етика та академічна доброчесність	11	2	4			5						
Разом за ЗМ 2	44	8	14			22						
Усього годин	90	16	30			44						

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
Модуль 1. Поняття про науково-дослідну діяльність.	
Тема 1	Вступ. Сутність, предмет та функції наукових досліджень 1. Наука як сфера людської діяльності. 2. Предмет та сутність наукових досліджень. 3. Функції наукової теорії. 4. Категоріальний апарат.
Тема 2	Організація науково-дослідної роботи:

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Процес науково-дослідної роботи, її характеристика та етапи виконання. 2. Вибір теми та реалізація дослідження. 3. Науково-дослідницька діяльність студентів та учнів. 4. Ефективність наукових досліджень.
Тема 3	<p>Методологія та методи наукових досліджень:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень. 2. Наукова парадигма. 3. Методологія досліджень в географії. 4. Типологія методів наукових досліджень в географії.
Тема 4	<p>Інформаційна база наукових досліджень:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про наукову інформацію та її роль у здійсненні наукових досліджень. 2. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях. 3. Методика вивчення наукової, навчальної, навчально-методичної літератури, джерел географічної інформації. 4. Правила оформлення списку використаної літератури та джерел.
Модуль 2. Науково-дослідна діяльність з географії	
Тема 5	<p>Науково-дослідна робота з географії: написання, оформлення, захист</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика та структура виконання. 2. Етапи наукового дослідження, оформлення та захисту науково-дослідної роботи. 3. Основні елементи презентації наукових досліджень з географії.
Тема 6	<p>Основні форми реалізації науково-дослідної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види і форми науково-дослідної роботи 2. Система управління науково-дослідною роботою 3. Участь у наукових і науково-практичних конференціях, конкурсах науково-дослідних робіт.
Тема 7	<p>Оформлення та форми впровадження наукового дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. 2. Методика підготовки та оформлення публікації. 3. Форми звітності наукового дослідження. 4. Наукова стаття, тези, монографія.
Тема 8	<p>Наукова етика та академічна доброчесність</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукова етика та академічна доброчесність. Принципи академічної доброчесності 2. Плагіат: поняття, види, наслідки 3. Законодавчо-нормативна база

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (завдання)
1.	<p>Категорії наукового дослідження та правове регулювання наукової діяльності в Україні:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відповідно до обраної наукової траєкторії, розкрити категоріальний апарат власного наукового дослідження 2. Проаналізувати законодавчу базу України, пов'язану із науковою

	<p>діяльністю</p> <p>3. Дати письмові відповіді на запитання:</p> <p>А. Охарактеризуйте головні функції науки.</p> <p>Б. У чому полягають особливості фундаментальних і прикладних наук?</p> <p>В. Які установи організовують наукову діяльність в галузі географічної науки в Україні?</p>
2.	<p>Структуризація наукового дослідження та огляд наукової літератури:</p> <p>1. Скласти опорно-логічну схему етапів власного наукового дослідження</p> <p>2. Проаналізуйте 5 наукових публікацій, які стосуються тематики Вашої курсової роботи. На підставі здійсненого аналізу створіть таблицю «Стан дослідженості наукової тематики»</p>
3.	<p>Логічна опорна схема структури методів наукового дослідження:</p> <p>1. Побудувати логічну опорну схему (ЛОС) теоретичних, емпіричних та спеціальних методів наукового дослідження (для побудови ЛОС необхідно використати будь-який графічний редактор.</p> <p>2. Знати відповіді на запитання (розміщені на сторінці в Moodle)</p>
4.	<p>Підготувати список джерел за темою курсової роботи згідно вимог ДСТУ 2015 (мінімум 10 найменувань)</p>
5.	<p>Підготувати список джерел за темою курсової роботи згідно APA style (мінімум 10 найменувань)</p>
6.	<p>Підготовка анотацій для наукових публікацій та учнівських науково-дослідних робіт:</p> <p>1. Для наукової публікації (українською та англійською мовами)</p> <p>2. Для учнівської НДР</p>
7.	<p>Підготувати постер до наукового дослідження</p>
8.	<p>Моделювання процесу рецензування</p> <p>1. Проаналізувати наукову публікацію на наявність етичних порушень з перевіркою на плагіат</p> <p>2. підготувати рецензію на наукову статтю</p>

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-ть год
1	Сутність наукових досліджень	Проаналізувати напрямки сучасних фундаментальних та прикладних досліджень. Підготувати інфографіку (або таблицю) «Фундаментальні та прикладні дослідження: відмінності та приклади в географії».	8
2	Наукові географічні школи в Україні	Ознайомитись детальніше із поняттям “наукова школа”. Здійснити пошук та аналіз 10	8

		наукових шкіл в Україні (за вибором), які займаються географічними дослідженнями. Записати їх у вигляді таблиці “назва школи → ЗВО/НУ → учні/представники → напрями розвитку”	
3	Фахові наукові видання (категорія «А» та «Б»)	Здійснити пошук фахових наукових видань України (“Географія”, “Науки про Землю”). Скласти таблицю з 10 географічних журналів категорії А і Б в Україні: назва, видавець, тематика, наукова спеціалізація.	10
4	Академічна доброчесність і плагіат (аналіз нормативних документів ЗВО)	Проаналізувати Правила академічної доброчесності ЧНУ ім. Ю. Федьковича, Етичний кодекс та Положення про виявлення та запобігання плагіату	10
5	Сучасні напрямки та тенденції у географічних дослідженнях	Здійснити аналітичний огляд на тему «Сучасні напрямки та тенденції у географічних дослідженнях». Підготувати короткий звіт у вигляді презентації чи документу	8
	Разом		44

Методи навчання

- пояснювально-ілюстративні (лекції, демонстрації прикладів)
- проблемно-пошукові (аналіз літератури)
- дослідницькі (індивідуальні наукові завдання, міні-проекти)
- інтерактивні (робота в групах, дискусії, мозковий штурм)
- електронне навчання (Moodle, онлайн-бібліотеки, антиплагіат-сервіси)
- наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали)
- робота з книгами (навчально-методичними, науковими)
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси – ресурси, мультимедійні, дистанційні,)
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни

Система контролю та оцінювання

Методи контролю:

1. усне та письмове опитування;
2. тестування;
3. аналіз і рецензування наукових робіт;
4. оцінювання презентацій та захисту проєктів;
5. перевірка бібліографічних списків і анотацій.

Форми контролю:

- Поточний контроль: виконання практичних та самостійних робіт, участь у дискусіях, тестування, рецензії.
- Модульний контроль: тести.

Підсумковий контроль – залік (тестування).

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінюванню підлягають результати поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється шляхом виконання практичних робіт (практичні роботи 1-3, 6-8 – 5 б; практичні роботи 4-5 – 2,5 б), а також самостійної роботи (максимум 5 балів). На модульний контроль відводиться 20 балів.

Підсумковий контроль (залік) – 40 балів.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8		
7	7	8	8	7	7	8	8	40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
Зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Зараховано	D (60-69)	задовільно
Зараховано	E (50-59)	достатньо
Незараховано	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

Зарахування результатів неформальної освіти

В межах курсу студенти можуть отримати визнання окремих навчальних елементів або додаткові бали за досягнення у сфері неформальної освіти, що відповідає «Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (протокол №16 від 25.11.2024 р.; детальніше за покликанням <https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>),

До таких результатів можуть належати:

- участь у фахових тренінгах, семінарах, вебінарах (зокрема на платформах Coursera чи аналогічних освітніх ресурсах); участь у Літніх школах.

Отримані результати можуть бути зараховані в межах окремих тем лекцій, лабораторних чи самостійних робіт у вигляді балів, передбачених робочою програмою за відповідний навчальний елемент.

Рекомендована література

Основна

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
2. Дашенко Н. Науковий текст: оформлення й редагування: навчальний посібник. Тернопіль, 2015. 432 с.
3. Заблоцький Б. В. Методичні рекомендації до написання курсових робіт студентами спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). 2-ге вид. Тернопіль : ТНПУ, 2019. 24 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. випр. та доп.. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник для вищих навч. закл. Київ : Кондор, 2006. 206 с.
6. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
7. Терещук Г. В., Алексієвець М. М., Алексієвець Л. М. Основи наукових досліджень: теорія та методика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. України / наук. ред. Ю. І. Макар. Тернопіль : Вектор, 2012. 256 с.
8. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Київ : Слово, 2004. 240 с.
9. Чорненький Я. Я., Чорненька Н. В. , Рибак С. Б. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента : навч. посіб. для студ. вузів. Київ : ВД «Професіонал», 2006. 208 с.
10. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 4-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2004. 307 с.

Допоміжна

1. Кілінська К.І. Основи науково-дослідної роботи з географії: Навч. посібник Чернівці: Рута, 2001. 112 с.
2. Методичні рекомендації щодо підготовки і написання науководослідницької роботи з географії та геології в системі Малої Академії Наук України [Електронний ресурс]. – Х., 2009. – Режим доступу : <http://uadocs.exdat.com/download/docs-312/312.doc>

3. Мороз С. А., Онопрієнко В. І., Бортник С. Ю. Методологія географічної науки : навч. посіб. К. : Заповіт, 1997. 333 с.
4. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. К., 1997. 56 с
5. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Посібник. К.: Академвидав, 2004. 208 с.
6. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Слово, 2004. 240 с.
7. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. К.: Знання-Прес, 2003. 259 с.

Інформаційні ресурси

Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

<https://www.chnu.edu.ua/>

Сайт географічного факультету

<https://geo.chnu.edu.ua/>

Сайт кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

<http://terra.chnu.edu.ua/category/publikacziyi/>

<https://collectedpapers.com.ua/>

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivets_koho-natsionalnoho-universytetu.pdf
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi_at-2023plusdodatky-31102023.pdf